

Andrakammarvalen.

Till 1932 års andrakammarval utgav partistyrelsen följande manifest:

Under svår kristid går Sveriges folk till val. Det privatkapitalistiska systemets svagheter och faror ligga blottade som aldrig förr. Rikedomen på naturtillgångar, kapital och arbetskraft är större än någonsin. Detta jämte den utomordentligt högt utvecklade tekniken borde leda till en rikare och lättare tillvaro för människorna. Med de produktiva resurser av aldrig förut kända mått, som stå till mänsklighetens förfogande, borde en jämn och god försörjning lätt nog kunna tryggas för alla. I stället se vi en kris utveckla sig, som söker sina offer i alla samhällslager. De väldiga produktivkrafterna kunna under kapitalismens system icke behärskas. Mitt i överflödet på allt det, som människorna behöva för att producera, råder elände och arbetslöshet nästan utan motstycke.

Enskildas okontrollerade spel i krasst profitintresse med ekonomiska värden går ruinerande fram över enskilda, företag och kommuner. Kreugersvindeln är en i detta avseende för vårt land moraliskt och ekonomiskt dyrköpt erfarenhet.

Oförmågan att anpassa produktionen efter människornas verkliga behov liksom oförmågan att till allas bästa utnyttja tillgängliga resurser är privatkapitalismens mest utmärkande kännetecken. Anarkin i dess system skapar ofrånkomligen otrygghet för människorna och periodvis verklig nöd för det arbetande folket inom alla områden.

Arbetarna inom industrin, skogsbruket, handeln och transportväsendet samt numera även lantarbetarna få bära sin tunga börda i form av arbetslöshet, korttidsarbete och lönenedpressningar. En stor del av jordbrukarna lida under tyngande skuldsättning. Våldsamma prisfall på animaliska jordbruksprodukter och försvårade avsättningsförhållanden drabba icke minst de små jordbrukarna i landet. Medelklassen ser sin trygghet undergrävd; även för de privatanställda tjänstemännen har arbetslösheten blivit ett allvarligt problem; befattningshavarna i stat och kommun oroas av indragningar och återverkningarna på deras löner och levnadsstandard av den allmänna tendensen till nedpressning. Den överväldigande massan av folket känner gemensamt betrycket.

*

Motsättningarna mellan folken skärpa krisen. Avspärrningspolitiken, som lett till den internationella handelns avstannande, ökar alla länders svårigheter. Bakom de höga tullmurarna växer endast armodet. De våldsamma rustningarna trycka ned alla folk.

En folkpolitik för trygghet och välstånd åt alla kan bli framgångsrik endast under beaktande av världshushållningens krav och intressen. Folkens beroende av varandra framträder icke minst i tider av betryck. Det ena landets svårigheter lämna icke andra länder oberörda. Det ena folkets nöd sprider sig till andra folk. Endast gemensamt kunna folken övervinna betrycket.

Internationellt samförstånd och mellanfolklig samverkan, ömsesidigt förtroende och ett fritt ekonomiskt och kulturellt utbyte äro mer än någonsin nödvändigheter. Socialdemokratin kräver *en aktiv svensk politik utåt* för att bryta ned de ödesdiga skiljemurarna mellan folken och göra ett slut på det ruinerande militära rustandet. Socialdemokratin *bekämpar med all kraft högerpartiernas strävan att draga in även vårt land i tullgalenskapens virvlar och fullföljer sina krav på en minskning av vårt lands militära anstalter fram mot avrustning.*

*

Endast med framsynta åtgärder på lång sikt kunna de rådande svårigheterna i vårt eget land varaktigt övervinnas. Förutom de allmänna riktlinjer för en uppbyggande politik, som partiet rekommenderar, har det genom sin riksdagsgrupp vid årets riksdag tagit initiativet till undersökningar rörande *förbättrade produktionsförhållanden vid jordbruket, rörande skapandet av en svensk malmförädlingsindustri och en svensk hemmamarknad för gatsten samt rörande skogsbygdens försörjningsproblem.* Trots motstånd i vissa fall från högerpartierna har det lyckats vinna riksdagens majoritet för dessa undersökningar. Det gäller nu att sörja för en sådan sammansättning av riksdagen, som tryggar initiativens fullföljande i verksamma åtgärder.

Samtidigt som socialdemokratin arbetar för åtgärder till varaktig förbättring av läget inriktar den sina ansträngningar på *att förmå statsmakterna att bringa verksam hjälp åt de oskyldiga offren för den ekonomiska krisen.* Den frågar här, liksom i allt sitt arbete, icke efter, om den, som blivit offer för den kapitalistiska utvecklingen är industriarbetare, bonde, lantarbetare, skogsarbetare, affärsanställd, tjänsteman eller intellektuell.

Genom sin stora motion om krishjälp har den socialdemokratiska gruppen velat förmå statsmakterna att, så långt som de statsfinansiella möjligheterna medgiva tillgodose alla betryckta. Den har krävt *anordnandet av beredskapsarbeten i stor omfattning för de arbetslösa samt kontantunderstöd åt arbetslösa, som icke kunna sysselsättas vid dessa arbeten.* Den har yrkat att dessa hjälpåtgärder skola vara tillgängliga för alla, oavsett vilket verksamhetsområde de tillhöra. Den har vidare föreslagit en låne- och understödsverksamhet för de sämst ställda bland jordbrukarna för att förhindra att dessa sjunka ytterligare i skuldsättning eller drabbas av konkurser och utmätningar. Den borgerliga riksdagsmajoriteten har motsatt sig tillräckliga åtgärder för lindrande av de arbetslösas betryck och endast motvilligt varit med om att utsträcka den statliga jordbrukshjälpen — vilken hittills företrädesvis kommit de bättre ställda tillgodo — till även de genom sin fattigdom under betrycket svårt lidande.

Socialdemokratin behjärtar kraven på minskning av vissa allmänna utgifter för att därigenom undgå en tryckande ökning av beskattningen. Men socialdemokratin vill icke för att nå detta mål minska på de i längden mest produk-

tiva av det allmännas utgifter, de som hjälpa till att bevara folkets kroppsliga och andliga hälsa, att ge ungdomen uppfostran, att utveckla de vetenskapliga och kulturella institutioner, på vilkas arbete de moderna samhällena till sist så väsentligt vila.

De särskilda bekymren på grund av den akuta krisen få icke försvaga intresset för arbetet på en det demokratiska samhället värdig mera beständig social omvårdnad. *Arbetslöshetsförsäkringen får icke längre undanskjutas; en reformerad folkpensionering, som ger de gamla pensioner, på vilka de kunna leva, måste under stundande riksdagsperioden komma till stånd.* Mot högerpartiernas strävanden att försämra den sociala omvårdnaden ställer socialdemokratin kravet på en positiv utveckling av socialförsäkringen.

Lantarbetarfrågorna kräva särskild uppmärksamhet. Av den statliga jordbrukshjälpen ha lantarbetarna icke åtnjutit någon fördel. De borgerliga partiernas förespeglingar om andel för lantarbetarna i statsmakternas stöd ha varit så litet allvarligt menade, att man i stället försöker utnyttja läget till ytterligare nedpressning av lantarbetarnas löner. Socialdemokraterna ha ställt på dagordningen *lantarbetarnas bostadsförhållanden, skydd för lantarbetarnas hem mot brutala vräkningar, laglig reglering av lantarbetarnas arbetstid och arbetarskyddslagets fulla tillämpning även för lantarbetarna.* Det är lantarbetarna själva, som i första hand böra stödja strävandena att bringa deras livsfrågor till lösning. Genom sina kandidatnomineringar har det socialdemokratiska partiet sørjt för att valen i höst komma att giva lantarbetarna representanter i riksdagen ur deras egna led.

*

Endast på den fredliga utvecklingens väg kan det demokratiska samhället byggas starkt och fritt. Från sitt första framträdande har socialdemokratin valt denna väg samt fördömt våld och våldspropaganda. Vissa provokatoriska handlingar från bolsjevikiskt håll söka högerpartierna spela ut mot arbetarklassen och dess samhälleliga arbete. Socialdemokratin tvekar icke att brännmärka bolsjevikernas uppträdande såsom förräderi mot demokratins och arbetarklassens intressen, men fäster också uppmärksamheten vid det sociala upphetsningsarbete, vilket bedrivs särskilt från högerpartiernas sida. *Lika litet som de bolsjevikiska provokationerna kunna tolereras få statsmakterna förhålla sig likgiltiga till sådana förberedelser till våldsamma uppgörelser i samhällsstriderna, som tagit sig uttryck i den Munckska kåren.* Ordningens upprätthållande gentemot våldsmän, var helst dessa framträda, är ett oeftergivligt krav i det demokratiska samhället. Men nu som alltid hävdar socialdemokratin att ett dominerande element i ordningens upprätthållande är en sådan organisation av samhället, att alla där kunna vinna trygghet, utkomst och trivsel.

*

Liksom under de närmast föregående allmänna valen samla sig de borgerliga partierna nu mot socialdemokratin och arbetarklassen. Genom *en oberättigad hets mot fackföreningsrörelsen*, genom att söka vända enstaka beklagliga företeelser till anklagelser mot arbetarklassen i dess helhet, vill man bereda

marken för en klasslagstiftning mot fackföreningarna; genom upprepande av skrämselfagitationen från 1928 försöker det borgerliga blocket hindra socialdemokratins frammarsch. I den mån den borgerliga samlingen lyckas i dessa sina syften innebär det en skärpning av motsättningarna inom samhället och ett undanskjutande av nödvändiga åtgärder för folkets trygghet och trivsel.

I detta läge vädjar socialdemokratin till hela det arbetande folket om stöd. I denna tid av modlöshet och undergiven väntan på att någonting skall hända, som hjälper oss utan våra egna insatser, vädja vi till folkets tro på sina egna krafter. *Fram i massor, allt arbetets folk i Sverges land, för att vid valet skapa parlamentariska förutsättningar för en verksam demokratisk folkpolitik, syftande till sådana reformer och en sådan organisation av samhället, som kan skänka trygghet och välbefinnande åt alla.*

Stockholm i augusti 1932.

SOCIALDEMOKRATISKA PARTISTYRELSEN.

P. Albin Hansson.

Gustav Möller.

Manifestet trycktes och spreds i 1,560,000 exemplar.

En valfilm "När Berg och Fält bytte yrken" inspelades. Av filmen användes 65 kopior. Sammanlagt 2,250 filmföreläsningar anordnades i landet i samband med valrörelsen. 3,980 offentliga valmöten hölls.

Från Tidens förlag utgavos följande broschyrer, som spreds i nedanstående upplagor:

P. Albin Hansson: Socialdemokratin inför valet	35,000	ex.
Gustav Möller: Kapitalismens kris	15,000	„
„ Kilbommarna och socialdemokratin . . .	30,000	„
„ Lantarbetare, vart går du?	90,000	„
Ernst Wigforss: Ha vi råd att arbeta?	30,000	„
„ Kreugerkris	16,000	„
Per Edvin Sköld: Jordbruket och krisen	25,000	„
Harald Hallén: Hur bönder brandskattas	40,000	„
Sillénkommunisterna	44,000	„
Nationalhjälten. Uttalanden om Ivar Kreuger	20,000	„

De båda sistnämnda skrifterna sammanställdes av partistyrelsens informationsavdelning.